KLJUČNE PREPORUKE / POZORIŠTE

Tokom velike konferencije pod nazivom *NEW: Budućnost izvođačkih umetnosti u Srbiji - Perspektive i izazovi*, održane u decembru u organizaciji Hartefakt fonda, definisan je niz sistemskih problema koji se tiče različitih aspekata izvođačkih umetnosti, od institucionalnih okvira preko nezavisne scene do festivalskih politika. Na osnovu tako definisanih problema, slede predlozi potencijalnih rešenja.

- Neophodno je formirati *Pozorišni centar Srbije* (Centar za izvođačke umetnosti) koji bi unapređivao, koordinirao, i pratio rad institucija, nezavisnih i samostalnih aktera i drugih subjekata u izvođačkim umetnostima. Ovo krovno telo trebalo bi da obezbedi stručnu, specijalizovanu i sektorski koordinisanu politiku koja bi doprinela jednostavnijoj, efikasnijoj i fokusiranijoj podršci koja je potrebna za dalji razvoj izvođačkih umetnosti u Srbiji.

- Potrebno je uspostaviti *sistem standardizacije* evaluacije, klasifikacije, preispitivanja i adaptiranja sistema finansiranja i funkcionisanja pozorišnog okvira Srbije u odnosu na tokove i sisteme koji se uspostavljaju u sličnim zemljama u svetu. Ovo je neophodan korak ka utemeljenju naših pozorišnih okvira kao vibrantnih, konkurentnih i slobodnih – i ključan korak ka negovanju i podršci izuzetnosti i talentu.

- Neophodno je utvrditi i unaprediti sistem stalne komunikacije između svih aktera na sceni, posebno između donosilaca odluka i predstavnika izvođačkog pozorišnog sektora. Ministarstvo kulture bi trebalo da dizajnira i vodi posebne programe dijaloga i sektorskog savetovanja. Posebno brine starenje ansambala i zaposlenih u pozorištu, nemogućnost angažovanja novog osoblja i nedostatak uslova za unapređenje postojećih kapaciteta. Kako je predloženo tokom NEW konferencije, jedno od rešenja bi bilo formiranje Pozorišne konferencije Srbije (PKS) kao strukovnog događaja koji bi se održavao jednom godišnje i obezbedio redovnu i kvalititnu komunikaciju svih aktera. Posebno je važna jaka saradnja institucija i nezavisnog sektora, kao i uspostavljanje modela privatno-javnog partnerstva u ovoj oblasti.

- Potrebno je uspostaviti *POZORIŠNI fond* koji bi podržavao produkciju, distribuciju, razvoj, obrazovanje i međunarodnu saradnju. Po uzoru na brojne zemlje EU i iz okruženja, treba obezbediti dugoročnije planiranje i izvore finansiranja i ko-finansiranja rada svih aktera na sceni. Konkurse koje sprovode Ministarstva i lokalne samouprave i gradovi potrebno je reformisati. Uz to, treba obezbediti više sredstava i bolje načine evaluacije i kontrole kvaliteta.

- Posebno je važno da se razviju specifični cost-share fondovi u odnosu na učešće Srbije na različitim međunarodnim konkursima i drugim formama produkcije, te i na taj način negovati i podržati savremenu produkciju i kvalitet. Pored međunarodnih, regionalnih i velikih produkcija, važno je regulisati i stimulisati sistem obavezne distribucije i podržati što širi okvir za publiku kojoj će sadržaji biti dostupni bez obzira na platnu moć.

- Neophodno je unaprediti i kreirati *mapu svih prostora* i scena za izvođačke umetnosti i posebno kreirati uslove za unapređenje tehničkih, infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta. Potrebno je posebno raditi na tehničkom aspektu pozorišta i scena, kao i na unapređenju i zadržavanju tehničkog osoblja u pozorištima. Neophodno je i unaprediti katalog radnih mesta, posebno klasifikovati nova zanimanja i podsticati sektorsku razmenu i saradnju.

- Izuzetno je važno uspostaviti *mehanizme za bolju međunarodnu saradnju* i razmenu, kao i dugoročno planiranje u toj oblasti. Kako bi se obezbedila veća zastupljenost sadržaja i predstava iz Srbije na relevantnim scenama, festivalima, i u programima različitih institucija neophodno je raditi na jačanju kapaciteta institucija i organizacija, kreiranju posebnih programa i većoj koordinaciji različitih aktera u poslovima kulturne diplomatije.

- Neophodno je klasifikovati festivale i manifestacije, obezbediti napredne modele finansiranja, evaluacije i unapređenja i stalnu i koordinisanu podršku države u sprovođenju festivalskih politika. Ova preporuka se može sprovesti kroz jedinstveni *festivalski fond* koji bi obezbedio održivost i kontinuitet rada.

- Obrazovanje i rad na razvoju kapaciteta u svakom segmentu rada pozorišta je od suštinskog značaja. Potrebno je podržati, razvijati i *unapređivati obrazovne programe*, kao i programe dokvalifikacija zaposlenih u institucijama kulture.

- Neophodno je raditi sa medijima na stvaranju više sadržaja koji prate i popularizuju izvođačke umetnosti, posebno u kontekstu politike digitalizacije i što većeg broja dostupnih sadržaja *široj publici*. Isto tako, neophodno je razvijati posebne programe za publiku, njihovo učešće i specifično obrazovanje u toj oblasti.

Na osnovu donetih zaključaka i predloženih rešenja trenutno se uspostavlja dalja saradnja sa nadležnima.